

RAPPORT TARIEFSTELLING EN COMPENSATIEMAATREGELEN

Gemeente Uithoorn

RAPPORT TARIEFSTELLING EN COMPENSATIEMAATREGELEN

Gemeente Uithoorn

JMA, september 2024

Utrechtseweg 9, 3704 HA Zeist

T. 030 699 15 99 - info@jma.nl

www.jma.nl

Inhoudsopgave

1.	<i>Inleiding</i>	4
2.	<i>Tariefstelling 2025</i>	5
2.1	Opbouw Vast- en Variabel tarief	5
2.2	Berekening Tarief	5
2.3	Uitwerking Tarief	6
2.4	Lintbebouwing.....	7
2.5	Toelichting	8
3.	<i>Compensatieregelingen</i>	9
3.1	Minima Regeling.....	9
3.2	Medisch Afval Regeling	11
3.3	Zwerfafvalregeling.....	11
3.4	Totale Kosten Compensatieregelingen.....	12
4.	<i>Overige regelingen</i>	12
4.1	Ouderen Regeling (negatief advies)	12
4.2	Plaatsing Zwerfafvalklepjes	13
5.	<i>Conclusie</i>	14
5.1	Tariefstelling 2025	15
5.2	Compensatiemaatregelen	15
5.3	Overige regelingen	16
5.4	Planning	17
	<i>Bijlage 1: Besluit 29 juni 2023</i>	18
	<i>Bijlage 2: Besluit 30 november 2023</i>	18

1. Inleiding

Om het restafval van Uithoorn verder te verminderen en richting de VANG doelstellingen van 100 kilogram restafval per inwoner per jaar te bewegen, heeft de gemeenteraad van Uithoorn op basis van de projectrapportage 'Grondstoffenbeleid Uithoorn 2020-2025 fase 2, herijking 2023' op 29 juni 2023 besloten om de volgende maatregelen te nemen:

- In 2024 wordt een toegangscontrole ingevoerd voor de ondergrondse restafvalcontainers en het scheidingsdepot met behulp van een afvalpas.
- Per 1 januari 2025 wordt een recycletarief ingevoerd. Inwoners betalen naast een vast bedrag aan afvalstoffenheffing een variabel tarief op basis van hun aanbod van restafval.

In de raadsvergadering van 30 november 2023 zijn de keuzes gemaakt voor de vorm van het recycletarief zodat de aanbesteding gestart kon worden.

- De eerste keuze betrof een systeem op afrekening van gewicht of volume-frequentie. De keuze is gevallen op volume-frequentie. Waarbij de huishoudens per aanbieding van restafval betalen. Voor ondergrondse restafvalcontainers betekent dit: per 60 liter. Huishoudens in de lintbebouwing hebben een minicontainer voor restafval met een inhoud van 240 liter.
- De tweede keuze betrof de betalingsvorm voorschot, post-paid of prepaid. De keuze is gevallen op post-paid. Huishoudens betalen aan het begin van het jaar een vast tarief en krijgen na een belastingjaar een rekening van het variabele tarief per aanbieding van restafval, vermenigvuldigd met het aantal keer dat men de container heeft geopend of de minicontainer is geledigd.

In dit rapport worden de verschillende onderdelen van de nieuwe tariefstelling en de daarbij behorende berekeningen en compensatieregelingen uiteengezet, om zo een helder beeld te schetsen van de besluiten die de raad in dit kader kan nemen.

2. Tariefstelling 2025

2.1 Opbouw Vast- en Variabel tarief

Vanaf 2025 wordt de afvalstoffenheffing opgesplitst in een vast- en een variabel tarief. Voorgesteld wordt om met het vaste tarief alle kosten te dekken van de inzameling en verwerking van grondstoffen, personele kosten, kosten voor de openbare ruimte, de compensatiemaatregelen en de kwijtschelding van de huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau en geen vermogen (minima). Er kan onderscheid gemaakt worden tussen een- en meerpersoonshuishoudens.

Voorgesteld wordt het variabele tarief de kosten voor inzameling, verwerking en (verbrandings-)belasting van het restafval te laten dekken. Wanneer de hoeveelheid restafval afneemt, dalen de variabele inkomsten. Dit is geen probleem, want de onderhavige kosten dalen evenredig. Er zullen dus geen vaste kosten worden gedekt met variabele inkomsten. Dit minimaliseert het risico op de diftar-paradox¹.

2.2 Berekening Tarief

Om het tarief te berekenen moeten alle afvalbeheerkosten en investeringen inzichtelijk worden gemaakt. In 2023 zijn inschattingen gemaakt voor de investeringen (eenmalige kosten) die nodig waren om de toegangscontrole en het recycletarief mogelijk te maken. Daarnaast zijn ook de structurele kosten in beeld gebracht zoals extra personele inzet, maar ook de verwerkingskosten van restafval en grondstoffen. Inmiddels is duidelijk hoe hoog de totale investering is, en zijn de verwerkingskosten geactualiseerd. De kosten voor het restafval - en daarmee de tarieven voor het variabele deel van de afvalstoffenheffing - zijn inmiddels bekend. Voor een kostendekkende afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van vaste tarieven zoals vermeld in onderstaande tabel. Deze tarieven worden in het gehele rapport gehanteerd.

Tabel 1 Afvalstoffenheffing 2024 en 2025

	2024	2025
Vast deel (Afvalstoffenheffing)		
Eenpersoonshuishouden	€ 323,06	€ 297,00
Meerpersoonshuishouden	€ 368,20	€ 312,00
Variabel deel (Per storting)		
Ondergrondse container	-	€ 1,00
Minicontainer	-	€ 4,00

* Het vaste deel van de afvalstoffenheffing wordt samen met het variabele deel opgenomen in de Programmabegroting 2025. Formeel worden de tarieven door de raad vastgelegd in de Verordening afvalstoffenheffing Uithoorn 2025.

¹ Hoe hoger de variabele tarieven zijn des te groter het aandeel van de vaste kosten die moeten worden gedekt door het variabele tarief. Als inwoners zeer goed afval scheiden, kunnen er te weinig inkomsten worden gegenereerd, wat resulteert in een begrotingstekort. In het opvolgende jaar zullen daardoor de kosten voor inwoners moeten stijgen. Dit fenomeen staat bekend als de 'diftar-paradox'.

Volgens deze verdeling bedraagt het tarief voor één aanbieding bij de ondergrondse restafvalcontainer, gebaseerd op één afvalzak van 60 liter: € 1,00. En de lediging van de minicontainer voor restafval (240 liter): € 4,00. Hierbij is het tarief van de 60 liter zak vermenigvuldigd met 4.

2.3 Uitwerking Tarief

Om een indicatie te geven van hoe de afvalstoffenheffing vanaf 2025 wordt opgebouwd voor verschillende huishoudens wordt er een voorbeeld gegeven met verschillende scenario's. In de scenario's wordt uitgegaan van een éénpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. Gemiddeld heeft Uithoorn een meerpersoonshuishouden van 3,01 personen (afgerond: 3 personen). Vervolgens wordt er uitgegaan van drie soorten afvalscheiders. De fanatieke afvalscheider, de gemiddelde afvalscheider en de passieve afvalscheider. De aanbiedgegevens zijn daarbij gebaseerd op de verwachte hoeveelheid restafval, gedeeld door het aantal restafvalzakken van gemiddeld 6 kg. Wanneer de berekening van het aantal aanbiedingen een getal met een decimaal achter de komma opleverde, is ervoor gekozen om dit naar boven af te ronden. Dit is gedaan omdat het niet mogelijk is om halfgevolle afvalzakken in rekening te brengen.

Tabel 2 Voorbeeldberekening afvalstoffenheffing recycletarief eenpersoonshuishouden - ondergrondse container

Soort Afvalscheider Eenpersoonshuishouden	Vast deel 2025	Aanbiedingen 60 liter restafval 2025 (afgerond naar boven)	Aantal aanbiedingen x tarief afvalzak 2025	Totaal afvalstoffenheffing 2025
Fanatieke afvalscheider	€ 297,00	20	20x € 1,00 = € 20,00	€ 317,00
Gemiddelde afvalscheider	€ 297,00	22	22x € 1,00 = € 22,00	€ 319,00
Passieve afvalscheider	€ 297,00	24	24x € 1,00 = € 24,00	€ 321,00

Tabel 3 Voorbeeldberekening afvalstoffenheffing recycletarief gemiddeld meerpersoonshuishouden (3 personen) - ondergrondse container

Soort Afvalscheider Meerpersoonshuishouden	Vast deel 2025	Aanbiedingen 60 liter restafval 2025 (afgerond naar boven)	Aantal aanbiedingen x tarief afvalzak 2025	Totaal afvalstoffenheffing 2025
Fanatieke afvalscheiders	€ 312,00	59	59x € 1,00 = € 59,00	€ 371,00
Gemiddelde afvalscheiders	€ 312,00	66	66x € 1,00 = € 66,00	€ 378,00
Passieve afvalscheiders	€ 312,00	72	72x € 1,00 = € 72,00	€ 384,00

Voor het vaste deel van het tarief zal nog steeds een onderscheid blijven bestaan tussen een- en meerpersoonshuishoudens, zoals verzocht is tijdens de raadsvergadering van 30 november 2023. Op deze manier worden eenpersoonshuishoudens deels gecompenseerd voor het feit dat zij minder gebruik maken van de faciliteiten, zoals de GFT-container en het scheidingsdepot. Voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden is het verschil tussen een fanatieke afvalscheider, met 10% minder restafval dan gemiddeld, en een passieve afvalscheider, met 10% meer restafval dan gemiddeld, € 13,00 op jaarbasis. In deze berekening wordt ervan uitgegaan dat een huishouden met passieve afvalscheiders 13x extra een zak restafval aanbiedt bij de ondergrondse container vergeleken met een fanatieke afvalscheider.

2.4 Lintbebouwing

Per 1 januari 2025 zullen de ledigingen van de restafval-minicontainers, worden geregistreerd voor de opbouw van het variabele deel van de afvalstoffenheffing. Daarvoor dienen de chips van de containers gekoppeld te zijn aan het juiste adres. Het inzamelvoertuig dient de gegevens te kunnen lezen.

Inwoners van de lintbebouwing behouden de mogelijkheid om hun restafval om de week aan te bieden. Wanneer men goed scheidt kan dit verminderd worden naar één keer per maand. Om bewoners de mogelijkheid te bieden om de container pas aan te bieden als deze vol is (bijvoorbeeld na 3 weken) kan men de optie krijgen, of behouden, om twee minicontainers in gebruik te hebben. Wanneer deze moet worden aangeschaft voor het huishouden zullen hiervoor eenmalig de bezorgkosten moeten worden betaald door de inwoner. Op deze manier kan de inwoner in de ene container het restafval opsparen en de andere aan de straat zetten of waar nodig twee containers aan de straat zetten. Bij het aanbieden van 2 containers met restafval betaalt het huishouden 2x het tarief voor het legen van een minicontainer.

Op dit moment kunnen bewoners van de lintbebouwing aanspraak maken op een tweede restafvalcontainer tegen een jaarlijks tarief (prijsspeil 2024: € 157,88). Vanaf januari 2025 wordt dit tarief vervangen door het tarief per aanbieding van de minicontainer. Mocht men de tweede container voor restafval niet meer willen, dan kan men een melding maken bij de gemeente en wordt de container ingenomen. In het geval dat men juist een tweede container wil ontvangen is dit mogelijk tegen het bezorgtarief.

Voor de bewoners in het buitengebied wordt als volgt de berekening gemaakt. Er wordt wederom uitgegaan van een eenpersoonshuishouden of meerpersoonshuishouden (3 personen). En een fanatieke afvalscheider, een gemiddelde afvalscheider en een passieve afvalscheider. De aanbiedgegevens zijn daarbij gebaseerd op de verwachte hoeveelheid restafval gedeeld door het aantal minicontainers met 4 restafvalzakken van gemiddeld 6 kg, neerkomend op 24 kg.

Wanneer de berekening van het aantal aanbiedingen een getal met een decimaal achter de komma opleverde, is ervoor gekozen om dit naar boven af te ronden. Dit is gedaan omdat het niet mogelijk is om halfgevolle minicontainers in rekening te brengen.

Tabel 4 Voorbeeldberekening afvalstoffenheffing recycletarief eenpersoonshuishouden - minicontainer

Soort Afvalscheider Eenpersoonshuishouden	Vast tarief 2025	Aanbiedingen 240 liter restafval 2025 (afgerond naar boven)	Aantal aanbiedingen x tarief container 2025	Totaal afvalstoffenheffing 2025 lintbebouwing
Fanatieke afvalscheider	€ 297,00	5	5x € 4,00 = € 20,00	€ 317,00
Gemiddelde afvalscheider	€ 297,00	6	6x € 4,00 = € 24,00	€ 321,00
Passieve afvalscheider	€ 297,00	6	6x € 4,00 = € 24,00	€ 321,00

Tabel 5 Voorbeeldberekening afvalstoffenheffing recycletarief gemiddeld meerpersoonshuishouden met 3 personen - minicontainer

Soort Afvalscheider Meerpersoonshuishouden	Vast tarief 2025	Aanbiedingen 240 liter restafval 2025 (afgerond naar boven)	Aantal aanbiedingen x tarief container 2025	Totaal afvalstoffenheffing 2025 lintbebouwing
Fanatieke afvalscheiders	€ 312,00	15	15x € 4,00 = € 60,00	€ 372,00
Gemiddelde afvalscheiders	€ 312,00	17	17x € 4,00 = € 68,00	€ 380,00
Passieve afvalscheiders	€ 312,00	18	18x € 4,00 = € 72,00	€ 384,00

Voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden, dat gebruik maakt van de restafval minicontainer, is het verschil tussen een fanatieke afvalscheider, met 10% minder restafval dan gemiddeld, en een passieve afvalscheider, met 10% meer restafval dan gemiddeld, € 12,00 op jaarbasis. In deze berekening wordt ervan uitgegaan dat een huishouden met passieve afvalscheiders 3x extra de minicontainer voor restafval laat legen ten opzichte van een fanatieke afvalscheider.

2.5 Toelichting

In eerste instantie is berekend dat de invoering van het recycletarief € 9,00 per huishouden extra zou kosten. Na de herziene berekening blijkt dat deze inschatting voor het gemiddelde huishouden reëel is. Ondanks de indexatie, de toenemende verbrandingsbelasting en de lachgasproblematiek² is het beoogde bedrag van € 9,00 voor het gemiddelde huishouden nagenoeg in stand gebleven.

Tabel 6 Verschil afvalstoffenheffing (vast- en variabel deel) 2024 - 2025

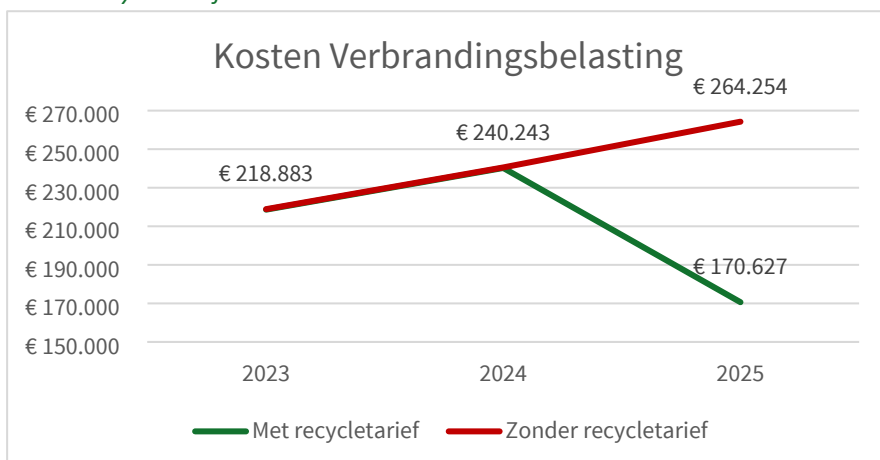
Gemiddelde afvalscheiders	Afvalstoffenheffing 2024	Afvalstoffenheffing 2025	Mutatie
Eenpersoonshuishouden	€ 323,06	€ 318,00	- € 4,06
Meerpersoonshuishouden met 3 personen	€ 368,20	€ 377,00	+ € 9,80

Voor eenpersoonshuishoudens betekent het dat zij, bij gemiddeld gedrag, € 4,06 goedkoper uit zijn in vergelijking met 2024. Een meerpersoonshuishouden, bestaande uit 3 personen, is met gemiddeld gedrag € 9,80 duurder uit dan in 2024. Dit komt overeen met de genoemde schatting van € 9,00 in het raadsbesluit van 29 juni 2023. Huishoudens betalen met het recycletarief naar rato van de hoeveelheid restafval. Een meerpersoonshuishouden heeft meer afval dan een eenpersoonshuishouden en is in de nieuwe situatie dus iets duurder uit.

² Al het restafval moet geshredded worden (vermalen) om te voorkomen dat eventuele lachgascilinders ontploffen in de verbrandingsovens met grote schade tot gevolg. Shredderen kost € 28,00 per ton restafval (prijspeil 2024) boven op de huidige verwerkingstarieven en verbrandingsbelasting. Dat komt in totaal neer op € 112.000 in 2025. Er is daarbij rekening gehouden met de verwachte afname van het restafval.

Zonder recycletarief

Figuur 1 Kosten verbrandingsbelasting

Bovenstaande figuur toont de potentiële ontwikkeling van de kosten van de verbrandingsbelasting vanuit Rijksoverheid voor Uithoorn. Deze ontwikkeling is gebaseerd op schattingen van de hoeveelheid restafval in 2025 en de verwachte hoogte van de verbrandingsbelasting op dat moment. De verbrandingsbelasting zal in de komende jaren naar verwachting blijven stijgen. Zonder maatregelen zullen de kosten dus toenemen.

Echter, als het recycletarief wordt ingevoerd en men erin slaagt om de hoeveelheid fijn restafval te reduceren tot 126 kilo per inwoner per jaar, zouden de kosten voor de verbrandingsbelasting met ongeveer € 93.500,00 kunnen dalen. Deze verwachte daling is al gedeeltelijk verwerkt in de afvalstoffenheffing van de gemeente Uithoorn. De figuur dient echter om te laten zien wat de situatie zou zijn als het recycletarief niet wordt ingevoerd, en de kosten dus blijven stijgen.

3. Compensatieregelingen

Een aantal inwoners zal moeite hebben om de afvalstoffenheffing te betalen, of wordt onevenredig getroffen door het variabele deel van de heffing. Voorgesteld wordt compensatieregelingen in te stellen voor huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau en geen vermogen, compensatie voor inwoners met medisch afval en compensatie voor zwerfafvalpakkers in de gemeente. Door deze speciale doelgroepen te compenseren binnen de structuur van het recycletarief ontstaan extra lasten die verrekend worden in de afvalstoffenheffing. Het betreft extra collectieve kosten die vooralsnog gedekt worden binnen de inkomsten van het afvalbeheerssysteem. Dit is vastgelegd in de Nota Lokale Heffingen.

3.1 Minima Regeling

Het minimale bedrag dat nodig is om in het levensonderhoud te kunnen voorzien wordt door het Rijk vastgesteld. De gemeente ontvangt in het eerste kwartaal van het jaar de lijst van huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau en geen vermogen (minima) voor dat lopende kalenderjaar van gemeentebelastingen

Amstelland. Ieder jaar compenseert de gemeente huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau en geen vermogen, met betrekking tot de afvalstoffenheffing. In de huidige situatie bestaat dit uit een complete kwijtschelding van de afvalstoffenheffing (vastrecht) voor een desbetreffend één- of meerpersoonshuishouden. Dit staat beschreven in de Verordening Kwijtschelding van Uithoorn.

Wanneer er wordt overgestapt op het recycletarief wordt er onderscheid gemaakt tussen een vast en een variabel tarief wat vertaald moet worden naar de bestaande regeling. De financiële prikkel om de preventie en scheiding van afval te verbeteren en de beoogde reductie van het restafval te behalen, ontbreekt bij volledige kwijtschelding voor deze doelgroep. Anderzijds bestaat het introduceren van de financiële prikkel in feite uit een potentiële lastenverhoging voor hen, omdat zij eerst überhaupt niet voor hun afval hoefden te betalen.

Voorstel huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau en geen vermogen (minima)

Voorgesteld wordt om het vastrecht volledig kwijt te schelden. Het variabele deel wordt daarbij voor een gedeelte gecompenseerd op basis van een gemiddeld aanbod van restafval afhankelijk van de grootte van het huishouden. Voor een eenpersoonshuishouden komt dit neer op 22 aanbiedingen in de ondergrondse restafvalcontainer (€ 22,00) en voor een meerpersoonshuishouden is dit 66 aanbiedingen (€ 66,00). Wanneer een huishouden boven dit gemiddelde zit zal er aan het einde van het belastingjaar een bedrag moeten worden betaald. Het voordeel van deze invulling van de maatregel is dat er ook bij deze huishoudens een prikkel is om bewust met afval om te gaan, waarbij de lastenverhoging nihil is bij een gemiddeld aanbod door het huishouden. Bovendien helpt dit systeem misbruik te voorkomen in de vorm van 'afvalhandel', waarbij deze huishoudens 'gratis' afval bij de container aanbiedt voor huishoudens die wel dienen te betalen voor hun afval. De aanpassingen in verband met kwijtschelding van het variabele deel van de afvalstoffenheffing (tot een maximum) zal verwerkt moeten worden in de Verordening Kwijtschelding Uithoorn.

In het afgelopen jaar blijken 418 huishoudens financieel gecompenseerd te worden voor de afvalstoffenheffing. 49,5% daarvan was een eenpersoonshuishouden (207 huishoudens) en 50,5% daarvan was een meerpersoonshuishouden (211 huishoudens). 418 huishoudens komt neer op 3% van de huishoudens.

Tabel 7 Verwachte kosten: minimaregeling 2025

Huishouden		Aantal huishoudens		Tarief 2025	Gem. aanbiedingen	Kosten
Eenpersoonshuishouden	Vast deel	49,5%	207	€ 297,00		€ 61.479,00
	Variabel deel			€ 1,00	22	€ 4.554,00
Meerpersoonshuishouden	Vast deel	50,5%	211	€ 312,00		€ 65.832,00
	Variabel deel			€ 1,00	66	€ 13.926,00
Totale Kosten						€ 145.791,00

In de praktijk zal men aan het einde van het belastingjaar een rekening krijgen waarop staat welk deel van het variabele tarief wordt gecompenseerd en of men nog moet bijbetalen wanneer men boven het gemiddelde aanbodgedrag zit. De variabele compensatiekosten worden verdisconteerd in het vaste deel van de afvalstoffenheffing voor alle huishoudens in Uithoorn. De huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau en geen vermogen zullen tijdig een brief ontvangen waarin staat dat zij gebruik kunnen maken van deze regeling en hoe dit in zijn werk gaat.

3.2 Medisch Afval Regeling

Nagenoeg alle gemeenten die een overstap maken naar een recycletarief nemen hierin een regeling op rondom medisch afval (vaak stomamateriaal en incontinentiemateriaal). Inwoners met een dergelijk aanbod van afval kunnen hier niets aan doen en ervaren hier de nodige ongemakken van. Het volledig doorbelasten van de kosten voor de afvoer van hun afval wordt daarbij dan ook veelal als niet proportioneel beschouwd. Inwoners van de gemeente Uithoorn die vanwege een medische reden extra afval hebben, zoals incontinentiemateriaal en stoma's, kunnen gebruik maken van de medische compensatieregeling, indien de raad instemt met het instellen van deze regeling. Ook deze regeling wordt opgenomen in de Verordening Kwijtschelding Uithoorn.

Voorstel medisch afval

Op basis van landelijke ervaringscijfers en de bevolkingssamenstelling van de gemeente Uithoorn is een inschatting gemaakt van het aantal inwoners die medisch afval zullen hebben. Op basis van ervaringen zal niet iedere inwoner met medisch afval zich voor de compensatieregeling aanmelden en zal een deel van deze bewoners in verzorgingstehuizen wonen en zich niet hoeven aanmelden. De zorginstelling zal in dat geval het medisch afval als bedrijfsafval afvoeren. Daarom wordt er rekening gehouden met 1/3e van 517, wat neerkomt op 171 personen.

Tabel 8 Verwachte kosten: regeling medisch afval

Aantal Personen	Tarief	Korting	Kosten
171	€ 1,00	22	€ 3.762,00
Totale Kosten			€ 3.762,00

Bewoners die aanspraak maken op de regeling krijgen 22 aanbiedingen van een 60 liter zak tegoed op het variabele tarief. In 2025 neerkomend op € 22,00. Gezien het aandeel van dergelijk afval in het restafval is deze maatregel afdoende. Dit sluit aan bij de ervaringscijfers van andere gemeenten met vergelijkbare regelingen. Deze korting wordt per belastingjaar in mindering gebracht op de aanslag van de variabele kosten.

In de praktijk kan men aanspraak maken op de compensatieregeling door jaarlijks een bewijs van aanschaf van materiaal aan te leveren - zoals een factuur - tezamen met een door de inwoner zelf ingevuld formulier waarin aangegeven wordt welk soort medisch afval de inwoner per week aanbiedt. De bewoner zal zelf aanspraak moeten doen op deze regeling. In het 3^e en 4^e kwartaal van 2024 zal door middel van verschillende communicatiekanalen deze regeling onder de aandacht worden gebracht. Denk hierbij aan een flyer bij apotheken, huisartsen en buurthuizen. Maar ook communicatie via de website en afvalkrant. Bewoners kunnen zich hiervoor via een formulier aanmelden om de korting over 2025 te ontvangen.

3.3 Zwerfafvalregeling

Tot 1 januari 2025 kan men verzameld zwerfafval gratis in de containers weggooien. Bij de invoering van het recycletarief komen zwerfafvalpakkers voor extra kosten te staan. Omdat deze groep bewoners zich inzet voor het schoonhouden van de gemeente zullen zij gecompenseerd worden voor hun goede werk.

Voorstel zwerfafvalpakkers

Geregistreerde zwerfafvalpakkers in de gemeente kunnen, indien de raad kiest voor deze regeling, gebruik maken van speciale zwerfafvalpassen. Dit om het zwerfafvalrapen te blijven stimuleren en de inwoners van Uithoorn te bedanken voor hun inzet. Zij kunnen de pas inzetten om zwerfafval laagdrempelig weg te kunnen

gooien, zonder zelf met extra kosten geconfronteerd te worden. Iedere inwoner boven de 18 jaar kan zich melden bij de gemeente (bewoners onder de 18 jaar dienen goedkeuring te krijgen van een ouder/ verzorger), waarna de frequentie van het rapen en de hoeveelheid ingezameld zwerfafval wordt opgevraagd. Vervolgens krijgt de bewoner een pas met een hoeveelheid tikken op basis van zijn/ haar frequentie van afvalrapen (weinig, gemiddeld, vaak). De gemeente behoudt hierin het recht om een pas te blokkeren als daar reden toe is. De 'spelregels' worden gecommuniceerd met de inwoners die een zwerfafvalpas ontvangen.

De kosten voor deze wijze van compensatie zijn in beeld door te kijken naar een geschat gebruik van deze passen, door het huidige aantal zwerfafvalpakkers. In Uithoorn zijn ongeveer 50 zwerfafvalpakkers. Deze bewoners zullen benaderd worden voor een afvalpas. Andere inwoners kunnen deze informatie vinden op de website en zich via de beleidsmedewerker aanmelden voor een pas. Er zullen 50 passen voor de bewoners worden gereserveerd met daarop een bepaald aantal tikken. Deze kosten worden gedekt vanuit de afvalstoffenheffing. Hierbij kunnen op een later moment extra tikken worden uitgegeven waar nodig en wenselijk. Na één jaar kan hiervoor een betere inschatting gemaakt worden.

Tabel 9 Verwachte kosten: regeling zwerfafval

Zwerfafval	Aantal (2024)	Totaal	Tarief	Aantal acties	Totaal
Wekelijks	15	15	€ 1,00	52	€ 780,00
Enkele keren per maand	15	15	€ 1,00	26	€ 390,00
Maandelijks	15	15	€ 1,00	12	€ 180,00
Incidenteel op jaarbasis	5	5	€ 1,00	5	€ 25,00
Totale Kosten					€ 1.375,00

3.4 Totale Kosten Compensatieregelingen

Tabel 10 Verwachte kosten: kwijtschelding minima en compensatiemaatregelen totaal

Compensaties totaal	Aantal	Kosten
Minima Regeling	418	€ 145.791,00*
Medisch Afval Regeling	171	€ 3.762,00
Zwerfafval Regeling	50	€ 1.375,00

* De kwijtschelding voor huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau en geen vermogen (minima) is voorgaande jaren ook in de afvalbegroting opgenomen en bevat dus geen extra kosten op de begroting van 2025.

4. Overige regelingen

4.1 Ouderen Regeling (negatief advies)

In de commissievergadering van 15 november 2023 zijn er vragen gesteld met betrekking tot mogelijke compensatiemaatregelen voor ouderen. Bij het aanbieden van restafval in ondergrondse containers bestaat de kans dat ouderen gebruikmaken van kleinere afvalzakjes om het tillen van zware zakken te beperken. Voor de

minicontainers, in de lintbebouwing, komt het voor dat er geen volle container wordt aangeboden aan de straat om lang opsparen en zware containers te beperken.

Vanaf 1 januari 2025 geldt het variabele deel van de afvalstoffenheffing per volle afvalzak of volle minicontainer en is het ongunstig om minder restafval aan te bieden. Daarom is in 2023 door de raad overwogen om een compensatie te bieden in de vorm van inworpverkleiners (30 liter). Vanwege de vereiste investering en het ongemak voor gezinnen met veel restafval is echter besloten om hiervan af te zien. Als alternatief is gekeken naar een vorm van financiële tegemoetkoming, gebaseerd op leeftijd. Echter, de implementatie van een dergelijke regeling is lastig uitvoerbaar vanwege verschillende redenen.

Ten eerste, het financiële aspect: wanneer ervoor gekozen wordt om inwoners boven een bepaalde leeftijd te compenseren, moet deze compensatie worden opgevangen door de overige inwoners. Aangezien de afvalstoffenheffing een gesloten systeem is, betekent dit dat de lasten verschuiven naar andere huishoudens binnen de gemeente. De afvalstoffenheffing stijgt dan namelijk.

Ten tweede, de technische uitvoerbaarheid: het is voor Gemeentebelastingen Amstelland nagenoeg onmogelijk om onderscheid te maken op basis van leeftijd, omdat de afvalstoffenheffing wordt berekend per huishouden en per adres, niet per individu. Dit betekent dat het lastig is om een regeling in te voeren die alleen ouderen compenseert. In een huishouden met meerdere personen van verschillende leeftijden, zoals een gezin met zowel jongeren als ouderen, zou het ingewikkeld zijn om te bepalen wie recht heeft op de compensatie. Dit maakt het administratief complex en moeilijk uitvoerbaar in de praktijk.

Ten derde, het risico op ongelijkheid: een regeling op basis van leeftijd zou onrechtvaardig kunnen zijn tegenover andere groepen die eveneens moeite hebben met het aanbieden van volle afvalzakken, zoals mensen met een lichamelijke beperking. Door enkel te kijken naar leeftijd zou er geen rekening worden gehouden met mensen die buiten de leeftijdsgrens vallen, maar toch extra ondersteuning nodig hebben. Dit kan leiden tot een gevoel van uitsluiting.

Om deze redenen wordt niet geadviseerd om een dergelijke maatregel in te voeren. Desalniettemin zal er een onderscheid blijven tussen een- en meerpersoonshuishoudens, wat enige compensatie biedt voor alleenstaande ouderen. De kwestie van te zware zakken voor oudere inwoners werd ook aangekaart tijdens de overgang naar omgekeerd inzamelen, maar hier zijn weinig meldingen over binnen gekomen. De voorkeur gaat uit naar het aangaan van gesprekken met betrokkenen, in plaats van het oplossen van vraagstukken middels beleidsmaatregelen. Vaak kan er een sociale oplossing worden gevonden, waarbij de hulp van naasten, huishoudelijke hulp of hulp van vrijwilligers van de gemeente Uithoorn kan worden ingeschakeld.

4.2 Plaatsing Zwerfafvalklepjes

De openbare afvalbakken en drollinettes (voor zakjes met hondenuitwerpselen) in Uithoorn zijn in kaart gebracht. Omdat de ondergrondse containers na invoering van het recycletarief alleen toegankelijk zijn na aanbidding van de afvalpas, tegen betaling van het tarief voor een 60-liter zak, is het onlogisch om kleine stukjes zwerfafval of hondenpoepzakjes te deponeren in de ondergrondse container. Dit afval zal voornamelijk worden aangeboden in de openbare afvalbakken of drollinettes. Wanneer deze zich niet op belangrijke looproutes bevinden is het gewenst om een zwerfafvalklepje op de dichtstbijzijnde ondergrondse container te plaatsen om zwerfafval op straat zo veel mogelijk te voorkomen. Daarnaast zullen we drollinettes en afvalbakjes vervangen door een zwerfafvalklep wanneer er een ondergrondse restafvalcontainer in de buurt staat. Dit helpt om de

kosten van vernielingen en het legen van deze afvalbakken te verminderen. Deze locaties zijn geïnventariseerd en de benodigde zwerfafvalklepjes worden voor het einde van het jaar 2024 geplaatst.

In de commissievergadering van 15 mei 2023 is gevraagd om deze klepjes toe te passen op alle ondergrondse containers, met het vandalisme van de openbare prullenbakken in het achterhoofd. Op dit moment is gekozen om dat niet door te voeren aangezien dit een lekstroom kan creëren waarbij afval, anders dan zwerfafval en hondenpoepzakjes, aangeboden wordt via het klepje in plaats van ervoor te betalen. Mochten er onverhoopt toch gaten vallen in een bepaalde looproute kan de gemeente daar op verzoek van de inwoner en bij goedkeuring van de beleidsmedewerker een extra klepje plaatsen. Wanneer er wordt besloten voor een zwerfafvalklep op alle containers kost dit € 98.000 aan investeringskosten.

Figuur 2 Voorbeeld zwerfafvalklepje, container in Ouder-Amstel

5. Conclusie

De implementatie van nieuwe maatregelen met betrekking tot afvalbeheer in de gemeente Uithoorn, zoals vastgelegd in de rapporten 'Grondstoffenbeleid Uithoorn 2020-2025, fase 2' en 'Systeem en betalingsvorm Recycletarief', markeert een belangrijke stap naar het verminderen van restafval en het voldoen aan de VANG-doelstellingen. De keuzes die zijn gemaakt met betrekking tot het recycletarief, zoals het tarief op basis van volume-frequentie en de betalingsvorm 'post-paid', zijn op strategisch niveau genomen om de gewenste gedragsverandering te stimuleren en een eerlijke kostenverdeling te bereiken in de tariefstructuur.

De invoering van het recycletarief brengt speciale aandachtspunten met zich mee, waarbij de verhouding tussen het vaste- en variabele tarief belangrijk is. Er worden passende compensatieregelingen voorgesteld om tegemoet te komen aan diverse inwoners zoals met een inkomen op bijstandsniveau en geen vermogen, inwoners met medisch afval en zwerfafvalpakkers.

5.1 Tariefstelling 2025

Vanaf 2025 zal de afvalstoffenheffing bestaan uit een vast- en een variabel tarief. Het voorgestelde vaste tarief dekt de kosten voor de inzameling en verwerking van grondstoffen, personele kosten, en maatregelen ter compensatie en kwietschelding voor huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau en geen vermogen (minima). Het variabele tarief daarentegen is specifiek gericht op dekking van de kosten die samenhangen met de inzameling en verwerking van restafval, waarbij een daling in restafval direct leidt tot lagere kosten.

De tarieven zijn berekend op basis van een gedetailleerde analyse van alle afvalbeheerkosten en noodzakelijke investeringen, waarbij zowel eenmalige als structurele kosten zijn meegenomen. Ook factoren zoals de indexatie, de verhoogde verbrandingsbelasting en de lachgasproblematiek zijn in de berekening betrokken. Dit heeft geresulteerd in een nagenoeg overeenkomende stijging van de afvalstoffenheffing met de initiële schatting van € 9,00 per huishouden per jaar.

Tabel 11 Voorgestelde Tariefstelling 2025

2025	
Vastrecht (Afvalstoffenheffing)	
Eenpersoonshuishouden	€ 297,00
Meerpersoonshuishouden	€ 312,00
Variabel tarief (Per storting)	
Ondergrondse container	€ 1,00
Minicontainer	€ 4,00

** Het vaste deel van de afvalstoffenheffing wordt samen met het variabele deel opgenomen in de Programmabegroting 2025. Formeel worden de tarieven door de raad vastgelegd in de Verordening afvalstoffenheffing Uithoorn 2025.*

Het variabele deel van de afvalstoffenheffing wordt per huishouden in het jaar 2025 opgebouwd. In 2026 zal het huishouden een aparte aanslag krijgen voor het variabele deel van de afvalstoffenheffing 2025.

Er zijn verschillende scenario's uitgewerkt om de impact van het nieuwe tariefsysteem op zowel een- als meerpersoonshuishoudens te illustreren. Deze scenario's laten zien hoe de totale kosten variëren afhankelijk van de mate van afvalscheiding door de huishoudens, met specifieke voorbeelden voor fanatieke, gemiddelde en passieve afvalscheiders.

Door deze aanpak wordt beoogd een rechtvaardig en motiverend tariefsysteem te creëren dat niet alleen de kosten eerlijk verdeelt, maar ook bijdraagt aan een vermindering van restafval.

5.2 Compensatiemaatregelen

Een aantal inwoners zal moeite hebben om de afvalstoffenheffing te betalen, of wordt onevenredig getroffen door het variabele deel van de heffing. Voorgesteld wordt compensatieregelingen in te stellen voor huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau en geen vermogen (minima), compensatie voor inwoners met medisch afval en compensatie voor zwerfafvalpakkers in de gemeente.

Huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau en geen vermogen (minima)

Ieder jaar compenseert de gemeente huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau en geen vermogen (minima) met betrekking tot de afvalstoffenheffing. In de huidige situatie bestaat dit uit een complete kwijtschelding van de afvalstoffenheffing (vastrecht) voor een desbetreffend één- of meerpersoonshuishouden. Wanneer er wordt overgestapt op het recycletarief wordt voorgesteld om het vastrecht volledig kwijt te schelden. Het variabel tarief wordt daarbij voor een gedeelte gecompenseerd op basis van een gemiddeld aanbod van restafval, afhankelijk van de grootte van het huishouden. Wanneer een huishouden boven dit gemiddelde aanbod zit, zal er aan het einde van het belastingjaar een bedrag moeten worden betaald. Op deze manier heeft ook deze doelgroep een prikkel om restafval te verminderen waarbij de lastenverhoging nihil is bij een gemiddeld aanbod. Deze aanpassingen zullen verwerkt moeten worden in de Verordening Kwijtschelding Uithoorn.

Medisch afval

Voorgesteld wordt dat inwoners van de gemeente Uithoorn die vanwege een medische reden extra afval hebben, zoals incontinentiemateriaal en stoma's, vanaf 2025 gebruik kunnen maken van de medische compensatieregeling aangezien zij anders onevenredig belast worden voor het extra afval. Bewoners die aanspraak maken op de regeling krijgen in 2025 € 22,00 korting op het variabele deel. Gezien het aandeel van dergelijk afval in het restafval zou dit voldoende moeten zijn. Dit sluit aan bij de ervaringscijfers van andere gemeenten met vergelijkbare regelingen.

Zwerfafvalpakkers

Tot 1 januari 2025 kan men verzameld zwerfafval gratis in de containers weggooien. Bij de invoering van het recycletarief krijgen zwerfafvalrapers extra kosten. Om deze doelgroep te compenseren voor hun goede werk kunnen zij aanspraak maken op een zwerfafvalpas. Middels deze pas krijgt deze doelgroep voor een afgestemd aantal keer gratis toegang tot de ondergrondse container. De gemeente behoudt hierin het recht om een pas te blokkeren als daar reden toe is.

5.3 Overige regelingen

Ouderen Regeling (negatief advies)

In de commissievergadering van 15 november 2023 zijn vragen gesteld over compensatiemaatregelen voor ouderen bij het aanbieden van restafval, waarbij gebruik van kleinere afvalzakjes ter sprake kwam. Overwogen werd compensatie te bieden in de vorm van financiële tegemoetkoming op basis van leeftijd. De financiële implicaties van een dergelijke regeling zouden leiden tot een lastenverschuiving naar andere huishoudens. De afvalstoffenheffing stijgt dan namelijk door de compensatie aan een grote groep ouderen en de daarbij komende administratieve lasten om dit systeem uit te voeren.

Gezien bovenstaande wordt geadviseerd om af te zien van een leeftijdsgebonden compensatie. Wel blijft er een onderscheid bestaan tussen een- en meerpersoonshuishoudens, wat enige verlichting biedt voor alleenstaande ouderen. Daarnaast ligt de voorkeur bij het vinden van sociale oplossingen, waarbij hulp van naasten, huishoudelijke ondersteuning of vrijwilligers kan worden ingeschakeld om ouderen te ondersteunen bij het aanbieden van afval. In plaats van beleidsmaatregelen lijkt een persoonlijke benadering effectiever en meer passend.

Openbare afvalbakken en zwerfafvalklepjes

De gemeente Uithoorn heeft de locaties van openbare afvalbakken en drollinettes in kaart gebracht om de wandelroutes qua zwerfafval en hondenpoepzakjes effectief te beheren. Door de invoering van het recycletarief zijn ondergrondse containers alleen toegankelijk met een afvalpas tegen betaling, wat het onlogisch maakt om klein afval daarin te deponeren. Om te voorkomen dat zwerfafval op straat terechtkomt, worden zwerfafvalklepjes op strategische locaties aan de ondergrondse containers toegevoegd (plaatsing gepland voor eind 2024). Hoewel de raad voorstelde om deze klepjes op alle containers te plaatsen vanwege vandalisme, is dit niet geadviseerd om misbruik te voorkomen. Indien nodig kunnen op verzoek van inwoners extra klepjes worden toegevoegd aan de wandelroutes.

5.4 Planning

Op 1 januari 2025 start het recycletarief, waarbij huishoudens betalen per aanbieding van restafval bij de ondergrondse container of per lediging van minicontainers voor restafval. In 2025 wordt alleen vaste deel van de afvalstoffenheffing 2025 betaald, terwijl in 2026 de aanslag voor het variabele deel van de afvalstoffenheffing 2025 en het vaste deel voor 2026 in rekening wordt gebracht.

Aan het einde van 2024 wordt een en ander vastgesteld en gepubliceerd in de lokale regelgeving zoals het Uitvoeringsbesluit 2025 van de Afvalstoffenverordening 2021, de Verordening afvalstoffenheffing 2025 en de Verordening kwijtschelding Uithoorn 2025.

Bijlage 1: Besluit 29 juni 2023

1. Het programma VANG-HHA (Van Afval naar Grondstof, Huishoudelijk Afval) beslaat de periode van Een toegangscontrole op de ondergrondse restafvalcontainers en het scheidingsdepot met een afvalpas in te voeren per 2024 en hiervoor:
 - a. in 2023 een investeringsbedrag beschikbaar te stellen van € 493.000;
 - b. de structurele kosten en opbrengsten vanaf 2024 te verwerken in de meerjarenbegroting en dit te dekken uit de afvalstoffenheffing, die hiermee naar verwachting stijgt met € 6,00 per huishouden per jaar;
2. Een recycletarief in te voeren per 1 januari 2025 en hiervoor:
 - a. in 2024 een investeringsbedrag beschikbaar te stellen van € 87.000;
 - b. de structurele kosten en opbrengsten vanaf 2025 te verwerken in de meerjarenbegroting en dit te dekken uit de afvalstoffenheffing, die hiermee naar verwachting gemiddeld stijgt met € 3,00 per huishouden per jaar, waarbij het bedrag beïnvloedbaar is per huishouden (recycletarief).
3. De werkelijke berekening van de afvalstoffenheffing te betrekken bij het opstellen van de begroting 2024 en verder (paragraaf lokale heffingen) en de vaststelling van de belastingverordening afvalstoffenheffing.

Door de wethouder is toegezegd dat in de uitwerking/berekening wordt meegenomen de mogelijkheid tot

- Recycletarief per kg (wegen aan de trommel)
- Recycletarief per 30 kg/60kg

Bijlage 2: Besluit 30 november 2023

Het variabele deel van de afvalstoffenheffing voor het aanbieden van afval in de ondergrondse restafvalcontainers vanaf 1 januari 2025 per aanbieding van 60 liter in rekening te brengen en volgens de betalingsvorm 'post-paid' met de huishoudens te verrekenen.

An abstract geometric pattern composed of various shades of green triangles of different sizes, arranged in a complex, overlapping fashion. The pattern is set against a white background.

JMA

Utrechtseweg 9, 3704 HA Zeist
T. 030 699 15 99 - info@jma.nl
www.jma.nl